

PWYLLGOR	PWYLLGOR TRWYDDEDU CYFFREDINOL
DYDDIAD:	12 Mehefin 2023
TEITL:	FFIOEDD ARFAETHEDIG TRWYDDEDAU TACSIS 2023/24
PWRPAS:	CYMERADWYO FFFIOEDD ARFAETHEDIG AR GYFER YMGYNGHORIAD CYHOEDDUS
AWDUR:	PENNAETH YR ADRAN AMGYLCHEDD

1.0 GWYBODAETH GEFNDIROL

- 1.1 Mae'n ofynnol i'r Cyngor adolygu ei ffioedd mewn perthynas â Thrwyddedu taccis (h.y. trwyddedau cerbydau hacni, cerbydau hurio preifat, gweithredwyr hurio preifat a gyrwyr) yn rheolaidd. Penderfynodd y Pwyllgor hwn yn ôl yn 2013 y byddai ffioedd taccsi yn cael eu hadolygu yn flynyddol.
- 1.2 Mae Adran 53 a 70 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976 yn darparu y caiff y ffioedd eu codi ar lefel ddigonol i dalu costau rhesymol -
- I ganiatáu trwydded gyrrwr ar gyfer cerbyd hacni neu hurio preifat – costau ynghlwm â phrosesu, gweinyddu a rhoddi trwyddedau.
 - I ganiatáu trwydded cerbyd a gweithredwr - costau archwilio, arosfa cerbyd hacni, rhybuddion cyhoeddus, rheoli a goruchwyllo cerbydau ac unrhyw gostau eraill ynghlwm â phrosesu cais.
- 1.3 Rhaid i'r ffioedd a godir fod yn rhesymol a phenderfyniad y Cyngor yw p'un a yw'r ffioedd yn cael eu gosod ar lefel i alluogi adennill costau'n llawn neu'n rhannol, ai peidio **Penderfynodd y Pwyllgor hwn yn 2013 fod yn rhaid i ffioedd Trwyddedu taccsi gael eu hadolygu i adennill costau'n llawn.**
- 1.4 Cynyddwyd ffioedd taccsi gan 25% yn 2013 a 19.78% , a 10.78% yn 2015 er mwyn adennill y costau'n llawn. Ni chynyddwyd y ffioedd o gwbl yn 2016/17 nac ychwaith yn 2017/18, ac fe gytunwyd i godi'r ffioedd ar gyfartaledd o 28% ar draws yr amrywiol ffioedd trwyddedau taccsi ar gyfer 2018/19.
- 1.5 Fe gyflwynwyd adroddiad i'r Pwyllgor hwn mis Mawrth 2021 gyda argymhelliad i godi ffioedd taccsi i gyd yn unol a chyfradd chwyddiant yn unig ar y pryd , sef 2.59%. Fe adolygwyd y ffioedd ar y pryd ac er nad oedd cynnydd o 2.59% yn ddigonol i adennill costau'r Cyngor o weinyddu a phrosesu trwyddedau Taccsi roedd yr Awdurdod Trwyddedu o'r farn fod y diwydiant taccsi wedi wynebu colledion sylweddol yn ystod cyfnodau clo argyfwng covid; ac felly penderfynwyd peidio argymhell adennill costau yn llawn. Am y rhesymau hyn, fe benderfynodd y Pwyllgor hwn ar y 15fed o Fawrth 2021 i beidio a chodi ffioedd trwyddedau taccsi o gwbl tu hwnt i'r lefel a osodwyd yn 2018/19.

2 EFFAITH Y CYNNYDD MEWN COSTAU BYW

- 2.1 Mae sawl ffactor rhyngwladol a rhai ffactorau unigryw i'r DU wedi cael effaith negyddol ar yr economi , gyda canlyniad fod cynnydd sylweddol wedi bod mewn costau byw. Mae'r gyfradd chwyddiant, sydd ar hyn o bryd yn 8.7%, wedi cynyddu yn sylweddol dros y 18 diwethaf ac mae hyn yn cael effaith negyddol ar ein dinasyddion, busnesau taccsi ac hefyd yn rhoi pwysau ar ddarpariaeth gwasanaethau'r Cyngor.

- 2.2 Mae'r Awdurdod Trwyddedu yn cydnabod fod costau cynnal a chadw cerbydau, costau yswiriant a chostau Tanwydd wedi bod yn cynyddu dros yr 18 mis diwethaf, ac fod y sefyllfa wedi bod yn anodd i'r diwydiant tacsï wrth ddod allan o effeithiau y Pandemig covid byd-eang.
- 2.3 Mae yna arwyddion er hynny fod pris tanwydd yn sefydlogi ac yn gostwng rhywfaint ac mae'n bwysig fod yr awdurdod trwyddedu yn cymeryd y ffactorau hyn oll i ystyriaeth.

3. ASESIAD ARIANNOL & CYNNIG AR GYFER 2023 - 24

- 3.1 Nid yw'r ffioedd wedi eu newid ers 2019. Fe benderfynwyd cadw'r ffioedd yr un fath ar gyfer 2020/21 pan adolygwyd y sefyllfa ym Mawrth 2020; gan fod effeithiau'r pandemig Covid ar y diwydiant yn cael eu hamlygu bryd hynny. Fe benderfynodd y Pwyllgor hwn beidio derbyn yr argymhelliad i gynyddu ffioedd i lefel oedd yn gyfystyr i lefel chwyddiant ar y pryd yn 2021.
- 3.2 Fel mae aelodau'r Pwyllgor hwn yn ymwybodol, mae'r cynnydd sylweddol sydd wedi bod mewn chwyddiant wedi gadael diffyg ariannol sylweddol yng nghoffrau cyllidol y Cyngor; ac mae'r gwasanaeth trwyddedu fel pob un o wasanaethau eraill y cyngor wedi gorfod dod o hyd i opsiynau er mwyn gwireddu arbedion a thoriadau sylweddol i gyllidebau yn ddiweddar.
- 3.3 Mae'r tim trwyddedu yn un bychan iawn ; ac er mwyn arbed swyddi a'n galluogi i ddarparu yr un lefel o wasanaeth drwy adennill gwir gostau darpariaeth gwasanaeth trwyddedu tacsï - mae'r Cabinet wedi pleidleisio i ganiatáu 'r Uned Drwyddedu i fynd ati i adennill costau yn llawn .
- 3.4 Rhaid cofio wrth gwrs , fel y nodwyd eisoes; na ellir cynyddu ffioedd tacsï er pwrpas cynyddu incwm; dim ond er pwrpas adennill costau derbyn, prosesu a gweinyddu trwyddedau.
- 3.4 Nid chwyddiant yn unig sydd wedi cynyddu costau darparu'r gwasanaeth trwyddedu tacsï. Mae ffactorau fel anghenion hyfforddiant swyddogion, costau hysbysebu ac ymgynghori ar newidiadau i'r prisiau , a chynnydd yn y lefel gwiriadau sydd angen eu gwneud i sicrhau addasrwydd gyrywyr, cerbydau a gweithredwyr.
- 3.5 Mae newidiadau ar y gorwel , megis cwblhau'r adolygiad y Polisi Tacsï Unedig, fydd yn mabwysiadu argymhellion Safonau Statudol Cerbydau Hacni a Hurio Preifat Cenedlaethol yr Adran Drafnidiaeth; yn ogystal ac ymgorffori y newidiadau pellgyrhaeddol arfaethedig fydd yn debygol o ddeillio o ymgynghoriad Papur Gwyn Llywodraeth Cymru ar sut mae'r diwydiant tacsï yn cael ei reoleiddio.
- 3.5 O ystyried y r oll o'r ffactorau a nodir, credir nad oes fawr o ddewis ond cynyddu'r ffioedd os am gynnal y gwasanaeth a ddisgwylir gan y cyhoedd a'r diwydiant.
- 3.6 Mae'r diffyg yn yr incwm a geir am y wahanol drwyddedau tacsï yn amrywio ; yn ddibynnol ar yr ymdrech ychwanegol sydd yn digwydd wrth brosesu ceisiadau a gwirio cydymffurfriad . Mae'r lefel ffioedd a argymhellir er mwyn adennill costau ar gyfartaledd yn golygu cynnydd o 12%. Gweler y tabl amgaeedig am fanylion y ffioedd arfaethedig.

3.2 TABL O FFIOEDD CYFREDOL AC ARFAETHEDIG

ffioedd arfaethedig taccis	ffi gyfredol £	Ffi arfaethedig £ 2023/24
trwydded gyrrwr blwyddyn	233	254
trwydded gyrrwr 3	270	353
trwydded cerbyd HACNI newydd	232*	259
trwydded cerbyd HACNI adnewyddu	197*	213
Ffi trosglwyddo trwydded CH i berchennog newydd	75	75
Trwydded HP newydd	268*	295
Trwydded HP adnewyddu	197*	213
Ffi trosglwyddo trwydded HP i berchennog newydd	75	75
Trwydded gweithredwr 1 blwyddyn	236	257
trwydded gweithredwr 3 mlynedd	275	300
trwydded gweithredwr 5 mlynedd	329	358

*Cyfanswm yn cynnwys platiau tu mewn a thu allan (hacni a hurio preifat), a sticer (hurio preifat)

4. YMGYNGHORI Â'R DIWYDIANT

- 4.1 Unwaith y bydd y Pwyllgor hwn yn gwneud penderfyniad ar y ffioedd arfaethedig bydd ymgynghoriad cyhoeddus llawn yn cychwyn yn unol â'r gofynion statudol.
- 4.2 Mae Adran 70 Deddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976 yn datgan bod yn ofynnol i rybudd cyhoeddus o newidiadau arfaethedig i ffioedd ymddangos yn y wasg leol. Mae amserlen benodol ar gyfer yr ymgynghoriad cyhoeddus; ac ni fydd unrhyw newidiadau arfaethedig yn dod i rym hyd nes y bydd unrhyw ymateb i'r ymgynghoriad ffurfiol wedi ei ystyried yn ddiweddarach gan y Pwyllgor hwn. Fe fydd ymgynghoriad uniongyrchol drwy lythyr yn digwydd cyn y dyddiad y bydd y rhybudd yn ymddangos yn y wasg leol ; er mwyn caniatáu digon o gyfle i'r diwydiant amlygu unrhyw bryderon.
- 4.3 Fe fydd y rhybudd yn y wasg yn cynnwys y dyddiad pan fydd y ffioedd yn dod yn weithredol, 28 diwrnod ar ôl dyddiad y rhybudd ar yr amod na cheir gwrthwynebiadau i'r ffioedd. Bydd rhaid i unrhyw wrthwynebiadau i'r ffioedd gael eu hystyried gan y Pwyllgor hwn yn ystod ei gyfarfod nesaf mis Medi 2023, a rhaid gwneud penderfyniad ar lefel y ffioedd yn unol â hynny. Ni fydd ffioedd newydd yn dod yn weithredol hyd oni geir penderfyniad terfynol gan y Pwyllgor hwn

ARGYMHELLIAD

Bod y Pwyllgor yn cymeradwyo'r cynnig i godi'r ffioedd i'r lefel a argymhellir ; yn ddarostyngedig i ymgynghoriad gyda'r diwydiant tasci ac ymgynghoriad drwy rybudd cyhoeddus.